

N:o 36.

Ank. till Riksd. kansli den 19 februari 1904, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till handlanden J. Lundström af två jordområden utaf den staten tillhöriga Landskrona—Ängelholms järnväg.

(I. A.)

I en till Riksdagen afåten proposition (n:o 32) af den 27 november 1903 har Kungl. Maj:t under åberopande af utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva,

att från den staten tillhöriga Landskrona—Ängelholms järnväg måtte afsöndras och till handlanden J. Lundström öfverlätas två å en af Fritz A. Lundström den 14 januari 1903 upprättad karteskiss med röda linjer betecknade områden om tillhoppa 1 ar 75 kvadratmeter, under villkor att staten därigenom icke tillskyndades någon kostnad.

Till förenämnda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anført följande:

»Uti proposition den 8 mars 1895 angående förvärfvande för statens räkning af vissa enskilda järnvägar föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att, på det Eders Kungl. Maj:t måtte blifva i tillfälle att på angifna grunder åt

staten förvärfva, bland andra, Landskrona—Ängelholms järnväg, utanordna därför erforderliga medel; och blef denna framställning af Riksdagen bifallen.

Sedan Eders Kungl. Maj:t därefter genom nådigt bref den 7 juni 1895 uppdragit åt järnvägsstyrelsen att med Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag uppgöra förslag till definitivt kontrakt om bolagets järnvägs öfverlåtande på staten samt att underställa frågan om villkoren för järnvägens förvärfvande åt staten Eders Kungl. Maj:ts slutliga pröfning, inkom järnvägsstyrelsen, till åtlydnad häraf, med ett under förbehåll af Eders Kungl. Maj:ts godkännande med styrelsen för Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag upprättadt kontrakt angående inlösen för statsverkets räkning af Landskrona—Ängelholms järnväg, hvilket kontrakt vid underdånig föredragning den 24 december 1895 af Eders Kungl. Maj:t godkändes.

Enligt detta kontrakts ordalydelse försålde järnvägsaktiebolaget till svenska staten den bolaget tillhöriga Landskrona—Ängelholms järnväg med alla dess fasta och lösa tillhörigheter, af hvad slag de vara månne, tillika med all öfrig järnvägsbolaget tillhörig fast egendom, och således, bland annat, hela det jordområde, som tillhörde järnvägsbolaget enligt kartor och beskrifningar.

Uti en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift har nu handlanden J. Lundström i Grytevad anført, att han enligt ett den 1 oktober 1879 af styrelsen för Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag utfärdadt köpobref inköpt två jordområden från $\frac{1}{6}$ mantal n:o 2 Björnekulla, det ena beläget öster och det andra väster om bolagets järnväg, för en öfverenskommen och till bolaget erlagd köpeskillning af 36 kronor 75 öre, men att han icke lagfarit detta fång, innan nämnda järnväg blifvit till staten öfverlåten och staten därå erhållit lagfart. Då vid sådant förhållande svenska staten kunde anses såsom ägare till jämväl berörda områden, anhöll Lundström, som å det väster om järnvägen belägna området uppfört ett mindre boningshus, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till sökanden afstå eller med full äganderätt upplåta ifrågavarande jordområden.

Genom åberopade köpobref, som i afskrift bilagts den underdåniga ansökningen, hade Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag mot ofvannämnda köpeskillning af 36 kronor 75 öre till sökanden upplåtit och försålt två jordstycken, däraf det ena beläget öster och det andra väster om bolagets järnväg, innehållande tillsammans 19 kvadratstänger

19 kvadratfot och exproprierade från hemmanet n:o 2 Björnekulla i Björnekulla socken och Södra Åsbo härad af Kristianstads län.

Öfver denna framställning har järnvägsstyrelsen, till följd af nådig remiss, den 6 juni 1903 afgifvit underdånigt utlåtande och däruti anført, att af de hos järnvägsstyrelsen förvarade handlingar angående Landskrona—Ängelholms järnvägs öfverlåtande till staten framginge, att sökanden underlåtit lagfara sitt omförmälda fång, hvaremot områdena efter statens järnvägars öfvertagande af Landskrona—Ängelholms järnväg, såsom vid försäljningen till svenska staten icke undantagna, blifvit den 24 februari 1896 för statens järnvägars räkning lagfarna samt att vid sådant förhållande områdena enligt gällande rätt syntes vara att anse såsom svenska staten och icke sökanden tillhöriga. Det af honom uppförda boningshuset hade han hembjudit statens järnvägar till inlösen, hvilket emellertid järnvägsstyrelsen funnit sig böra afböja. Då områdena, hvilkas sammanlagda areal enligt köpebrevet utgjorde i nytt mått, enligt i järnvägsstyrelsen gjord uträkning, tillsammans 1 ar 75 kvadratmeter, icke behöfdes för statens järnvägars räkning, har järnvägsstyrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t, med nådigt bifall till den underdåniga ansökningen, täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att de båda områdena utan lösen afstodes till sökanden och hans tidigare gjorda förvärf sålunda ånyo vunne giltighet.

Vid sitt underdåniga utlåtande har järnvägsstyrelsen fogat, jämte en kopia utaf en af Fritz A. Lundström den 14 januari 1903 upprättad karteskiss öfver ifrågavarande jordområden, därå dessa med röda linjer utmärkts, och utdrag af den för Landskrona—Ängelholms järnväg upprättade expropriationskartan, utvisande att områdena utgöra delar af ägofiguren n:o 36, utdrag af statens järnvägars äganderättshandlingar i afseende å berörda områden; och inhämtas häraf följande.

Den likvidationslängd, som år 1877 uppgjorts för gäldande af den lösesumma, som skulle af Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag utbetalas för den till bolaget under expropriationsvillkor afträdde och för järnvägsbyggnaden Ängelholm—Åstorp använda jord inom, bland annat, Björnekulla socken, upptager såsom afsöndradt från det Gustaf Johansson tillhöriga hemmanet n:o 2 Björnekulla ett område om sammanlagdt 19 kvadratref 82 kvadratstänger 75 kvadratfot, däraf »en afskuren mindre ägofigur mellan bäcken och landsvägen väster om banan».

Sedan Landskrona—Ängelholms järnvägsaktiebolag den 2 december 1895 erhållit lagfart å Landskrona—Ängelholms järnväg, har bolaget genom köpebref, upprättadt i anslutning till ofvan omförmälda, af Eders

Kungl. Maj:t den 24 december 1895 godkända köpekontrakt, försålt till svenska staten »den bolaget tillhöriga vid rådstufvurätten i Kristianstad den 2 december 1895 lagfarna Landskrona—Ängelholms järnväg med alla dess fasta och lösa tillhörigheter, af hvad slag de vara må, tillika med all öfrig bolaget tillhörig fast egendom, och således: 1:o hela det jordområde, hvarå bolaget enligt rådstufvurättens i Kristianstad lagfartsprotokoll den 2 december 1895 erhållit lagfart».

På grund af detta köpebref erhöll svenska staten den 24 februari 1896 lagfart å Landskrona—Ängelholms järnväg.

Enligt hvad jag från järnvägsstyrelsen inhämtat, utgjorde det pris, hvarför Lundström var benägen afstå ofvannämnda boningshus, 3,000 kronor, men, ehuru priset ej ansågs för högt, afslog järnvägsstyrelsen anbudet, emedan huset, såsom beläget på ett afstånd af 1,200 meter från närmaste järnvägsstation Åstorp, icke var lämpligt för bostad åt betjäning eller annat järnvägens ändamål.

Af hvad sålunda i ärendet förekommit framgår, att ifrågavarande jordområden blifvit af ägaren till Landskrona—Ängelholms järnväg bortsålda långt innan staten förvärfvade samma järnväg. Då emellertid sagda områden icke blifvit, i den ordning, 2 § i förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning af järnväg så ock i fråga om förvaltning af järnväg under konkurs, stadgar, afsöndrade från järnvägen, läser staten formellt sedt, med sitt köp af järnvägen få anses hafva blifvit ägare jämväl af de omförmälda områdena. Med afseende på förut angifna omständigheter synes det dock icke böra ifrågasättas, att staten gör denna rätt gällande, utan torde områdena böra till handlanden Lundström utan ersättning återlämnas under förutsättning, att han bestrider alla kostnader för jordöfverlåtelsen.»

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende blifvit remitteradt, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 februari 1904.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.